

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

634

STADI ZA KAZI

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Mwaka: 2006

Maelekezo.

1. Karatasi hii ina sehemu **A**, **B** na **C**.
2. Vikokotozi **haviruhusiwi** ndani ya chumba cha mtihani.
3. Simu za mkononi **haziruhusiwi** katika chumba cha mtihani.
4. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

maktaba.tetea.org

SEHEMU A (Alama 40)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Taja aina nne za ala za muziki kulingana na jinsi zinavyopigwa.

Ala za percussions ni zile zinazotoa sauti pale zinapopigwa moja kwa moja, mfano ngoma, marimba na chungu. Zinapewa nguvu au mpira kuunda midundo na rhythm, ambazo ni msingi wa muziki wa kisasa na wa kitamaduni.

Ala za strumming ni zile zinazotumia nyuzi au mikanda ya nyuzi kutoa sauti, kama gitari, sitari au banjo. Hizi hutoa melodi au midundo ya msingi na huchangia sana katika kuunda wimbo kamili.

Ala za hewa ni zile zinazohitaji kupulizwa hewa ili kutoa sauti, mfano filimbi, kengele na trombone. Njia hii ya kutoa sauti inahimiza mwanafunzi kuelewa jinsi mwendo wa hewa unavyoweza kubadilisha tonaliti.

Ala za percussion ndogo au za kuashiria midundo kama xylophone hutumika kutoa midundo maalumu, kushikilia rhythm au kuongeza urefu na tofauti wa sauti kwenye wimbo. Hizi huchangia kuwa na sauti zenye rangi na ladha ya kipekee.

2. Bainisha madhara manne ya upungufu wa virutubisho muhimu mwilini.

Upungufu wa vitamini A husababisha matatizo ya kuona usiku, kuongezeka kwa hatari ya magonjwa ya macho, na kupungua kwa kinga ya mwili.

Upungufu wa kalsiamu husababisha mifupa dhaifu, meno kudhoofika, na hatari ya kupata osteoporosi au kupasuka kwa mifupa kwa urahisi.

Upungufu wa chuma husababisha upungufu wa damu (anemia), uchovu wa mara kwa mara, kupungua kwa ufanisi wa mwili na ukuaji dhaifu kwa watoto.

Upungufu wa vitamini C husababisha kuungua kwa meno, damu kutoka kwenye fizi, kuonekana kwa jeraha lisiloisha na kupungua kwa uwezo wa mwili kuponya.

3. Fafanua faida mbili za mwalimu kuandaa muhtasari wake wa somo.

Muhtasari unaoruhusu mwalimu kufundisha kwa mpangilio wa wazi, kuhakikisha dhana kuu za somo zinashughulikiwa kwa utaratibu.

Huhakikishia mwalimu kutoa maelezo kwa ufasaha na kwa lugha rahisi, hivyo wanafunzi wanaelewa kwa urahisi na kupata fursa ya kuuliza maswali ya kina.

4. Orodhesha vifaa vinne vya kusafishia na kung'arisha fanicha za nyumbani.

Sabuni maalumu au detergents husaidia kuondoa uchafu na alama zisizoonekana.

Polishi au cream za fanicha husaidia kuongezea kung'arisha na kulinda uso wa fanicha.

Brashi ndogo au kitambaa cha mikono husaidia kufutia vumbi na kuchafuliwa kwa urahisi.

Chaki au polish ya mbao hutumika kuongeza mvuto na kudumisha urembo wa fanicha kwa muda mrefu.

5. Eleza sababu nne za kufanya utafiti wa soko kabla ya kuanzisha biashara.

Kujua mahitaji ya wateja na bidhaa zinazohitajika kuepuka kuuza bidhaa zisizohitajika.

Kuchunguza bei za bidhaa zinazofanana ili kupanga bei inayokidhi matarajio ya wateja na mapato ya biashara.

Kuelewa ushindani wa soko na kuandaa mikakati ya kujitofautisha ili kushindana kwa ufanisi.

Kupunguza hatari ya hasara kwa kupata taarifa za awali, kama riba ya wateja au bidhaa zinazopendwa.

6. Taja aina nne za mistari inayotumika kuchora michoro ya vitambaa.

Mstari wima huchora urefu wa vitambaa na kutambua mipaka ya upana.

Mstari wa mlalo unaonyesha mpangilio wa kitambaa au sehemu tofauti za michoro.

Mstari mchanganyiko unaunganisha vipengele vya michoro kwa kuonyesha muundo kamili.

Mstari wa pembe unaotumika kuonyesha mizunguko au pembe maalumu za kitambaa au muundo wa uchoro.

7. Bainisha malighafi nne za asili zinazotumika kutengeneza rangi za kuchorea.

Maji kutoka mito, mito midogo, au vyanzo vingine vya asili hutoa rangi nyepesi na rahisi kuchanganya.

Udongo, mchanga au mchanga wenye rangi asili hutumika kutengeneza rangi kama kijani, hudhurungi au rangi ya udongo.

Mimea kama karoti au spinaqi hutoa rangi za asili za machungwa au kijani na ni rafiki wa mazingira.

Charcoal au makaa ya kuni hutoa rangi za giza zinazotumika kwa mipangilio ya kina na vivuli.

8. Eleza matumizi mawili ya sindano ya mashine ya kushona.

Kushona seams au mistari ya kitambaa kwa usahihi na haraka, ikiruhusu muundo thabiti na unaovumilia matumizi.

Kurekebisha au kuunganisha vipande vya kitambaa ili kuunda nguo kamili au kuboresha sehemu zilizoharibika.

9. Taja aina nne za samaki zinazofaa kufugwa katika madimbwi.

Tilapia inafaa kwa sababu inakua haraka, ni rahisi kufuga, na ina thamani ya kibiashara.

Catfish ni rahisi kufuga, hupanda kwa wingi, na hutoa nyama yenye thamani.

Carp ni samaki anaye kustahimili mazingira tofauti na hupanda kwa wingi.

Trout ni maarufu na yenye soko zuri, inafaa kufugwa kwa madimbwi baridi au yenye mtiririko wa maji.

10.Orodhesha faida nne za kufuata kanuni za ushonaji.

Kudumisha ubora na kudumu kwa nguo.

Kuhakikisha nguo zinaonekana vizuri na zina mvuto wa kisanii.

Kupunguza hatari ya kuumia au kupasuka kwa kitambaa.

Kuhakikisha bidhaa inakidhi matarajio ya darasa au wateja.

SEHEMU B (Alama 30)

Jibu maswali mawili (2) kutoka sehemu hii.

11.Chambua vigezo sita ambavyo mwalimu anapaswa kuzingatia katika kuchagua mbinu za kufundishia.

Kielelezo cha somo: mbinu lazima ifanikishe malengo ya mtaala na kutoa uelewa kamili.

Rasilimali zilizopo: kuzingatia vifaa na nyenzo vinavyopatikana ili mbinu iweze kutumika.

Aina ya wanafunzi: kuzingatia umri, kiwango cha ufahamu, na uelewa wa awali.

Muda: mbinu lazima itumike ndani ya muda uliopangwa kwa somo.

Uwezo wa mwalimu: mwalimu lazima aweze kutumia mbinu kwa ufanisi.

Ushirikiano na motisha: mbinu lazima ihimiza ushirikiano, kuamsha hamasa na motisha kwa wanafunzi.

12.Eleza kanuni tano za ufugaji wa nyuki kama mradi wa Stadi za Kazi.

Kuchagua eneo lenye maua ya kutosha na salama kwa nyuki kupata nektar.

Kuweka nyumba za nyuki mahali salama ili kuepuka msongamano na kuathiri nyuki.

Kuhakikisha usafi wa nyumba za nyuki na kuondoa uchafu.

Kutoa chakula kama asali au sukari wakati nyuki hawana upatikanaji wa maua.

Kukagua afya ya nyuki mara kwa mara na kuzuia magonjwa.

13.Fafanua manufaa sita ya muziki katika maisha ya kila siku.

Kupunguza msongo wa mawazo na stress.

Kuchochea furaha na hamasa kwa watu wa rika zote.

Kuimarisha kumbukumbu na akili kupitia kujifunza noti na midundo.

Kuhifadhi na kuhuisha tamaduni na mila za kiasili.

Kuhimiza ubunifu na ushirikiano katika burudani.

Kuongeza maendeleo ya kijamii kupitia kushirikiana katika kuimba au kucheza.

14.Changanua sababu sita za kuweka hifadhi ya akiba katika biashara ndogo.

Kuongeza fedha za dharura kwa dharura zisizotarajiwa.

Kuwezesha upanuzi wa biashara baadaye.

Kupunguza hatari kutokana na ukosefu wa mtiririko wa fedha.

Kuhakikisha malipo ya wafanyakazi na wateja kwa wakati.

Kuhimiza utulivu wa kifedha na nidhamu.

Kusaidia kupanga mipango ya muda mrefu ya kifedha.

SEHEMU C (Alama 30)

Jibu maswali mawili (2) kutoka sehemu hii.

15. Eleza hatua sita za utunzaji na matengenezo ya baiskeli.

Kuangalia hali ya taya na kuongeza hewa inapohitajika ili kuepuka hatari ya mabaki ya hewa au michoro ya barabara.

Kupiga mafuta sehemu zinazohama kama mnyororo na bearings ili kuhakikisha usafirishaji laini.

Kukagua breki na kurekebisha sehemu zinazovuruga ili usalama wa mwendo uwezekane.

Kukagua gia na sprockets kwa kuvaa ili kuhakikisha uhamaji sahihi.

Kusafisha baiskeli mara kwa mara kuondoa vumbi na uchafu unaoweza kuharibu sehemu.

Kuhifadhi baiskeli mahali kavu na salama ili kudumisha muda wa huduma.

16. Fafanua hatua sita za uandaaji wa mlo kamili wenye uwiano wa virutubisho.

Kuchagua vyakula vyenye protini, wanga, mafuta, mboga na matunda.

Kuhesabu kiasi cha kila chakula kulingana na mahitaji ya njaa na afya.

Kupanga mpangilio wa mlo ili urahisishwe upishi na utayarishaji.

Kupika chakula kwa njia zinazohifadhi virutubisho.

Kuandaa chakula kikiwa cha kuvutia macho na ladha.

Kuhakikisha chakula kimehifadhiwa salama kabla ya kuliwa.

17.Changanua aina tano za majaribio yanayoweza kutumika katika upimaji wa somo la Stadi za Kazi.

Jaribio la ubora wa bidhaa kwa kupima unene, nguvu au rangi.

Jaribio la usahihi wa kipimo, mfano kutumia ruler au tape measure.

Jaribio la kudumu kwa kuangalia ikiwa bidhaa inastahimili matumizi kwa muda.

Jaribio la hatua sahihi za utendaji ili kuona uelewa wa mwanafunzi.

Jaribio la kushirikisha kikundi ili kuona ushirikiano na ufanisi katika timu.

18.Bainisha kanuni tano za kuheshimu haki miliki katika fani ya muziki.

Kutoiga au kutumia kazi ya wengine bila ruhusa.

Kutoa mkopo kwa wazo au kazi ya asili inayotumika.

Kuhakiki na kutaja vyanzo vya nyimbo, maneno au mchoro.

Kutoa ruhusa kwa wengine kutumia kazi zako kwa makini na heshima.

Kutoziuza au kugawa kazi za wengine kama ni mali yako binafsi bila idhini.